

Instytut Filologii Romańskiej
Zakład Literatury i Kultury Francuskiej i Włoskiej

Prowadzący: **dr hab. Justyna Łukaszewicz, prof. UW**

Studia stacjonarne pierwszego stopnia
FL-II-B

Rok II, semestr 3, rok akademicki 2015/2016

Wykład, 15 godz.
Przedmiot obowiązkowy

punkty ECTS: 2

Język francuski

Sposób zaliczenia: **egzamin**

Literatura francuska – wykład (wiek XVIII)

CEL

Wprowadzenie słuchaczy w dzieje literatury francuskiej i przekazanie im wiedzy o dotyczących jej źródłach informacji (opracowania encyklopedyczne, syntezy podręcznikowe, studia monograficzne, strony internetowe).

Poznanie wybranych utworów francuskich autorów wieku XVIII.

Kształcenie umiejętności ich rozumienia, interpretowania i komentowania z wykorzystaniem wiadomości historycznoliterackich i kontekstowych.

TREŚCI

Wykład obejmuje wiadomości dotyczące warunków życia literackiego, gatunków, prądów i doktryn estetycznych oraz genezy, budowy i recepcji wybranych utworów literatury francuskiej okresu oświecenia i preromantyzmu (XVIII wiek).

Główne pojęcia i definicje (*esprit des Lumières*, *sapere aude*, rozum, myśl krytyczna, nauka, postęp, szczęście, natura)

Wybrane problemy społeczno-polityczne i kulturowe

Oświecenie a nasza współczesność

Encyclopédie, ou dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers – cele i znaczenie przedsięwzięcia

Nowe formy gatunkowe : dramat poważny (mieszczański) i powiastka filozoficzna

Rozwój gatunku powieściowego

Wzorce angielskie

Rola egzotyki

Wybrane tematy poruszane w trakcie wykładów są traktowane bardziej szczegółowo na ćwiczeniach z historii literatury XVIII wieku („Literatura francuska – przedmiot z listy do wyboru”).

BIBLIOGRAFIA:

Lektury obowiązkowe:

- 1) Montesquieu, *Lettres persanes*
w szczególności : wszystkie fragmenty z podręcznika oraz: 1 i 8 (Usbek o przyczynach swej podróży), 9 (pierwszy eunuch o sobie), 11-14 (Listy Usbeka o Troglodytach), 23 (List Usbeka z Livorno), 24 (Paryż, król Francji, papież), 26 (Usbek do Roksany), 28 (Rica o teatrze), 29 (Rica o papieżu), 30 (Rica

o ciekawości Paryżan), 31 (Rhédi o Wenecji), 36 (kawiarnie), 37 (król Francji), 52 (kobiety), 57 (kazuista), 60 (Żydzi), 64-65 (kłopoty w seraju), 66 (choroba pisania książek), 92 [93] (śmierć Ludwika XIV), 99-100 [100-101] (moda), 161 (Roksana do Usbeka)

Numeracja wg:

Montesquieu, *Listy perskie*, przeł. Tadeusz Żeleński (Boy), Warszawa 1979

i http://fr.wikisource.org/wiki/Lettres_persanes

[w nawiasie kwadratowym numery wg tej wersji oryginału, jeśli są inne.]

- 2) *Encyclopédie, ou dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers* (fragmenty)
- 3) Marivaux, *Le Jeu de l'amour et du hasard*
- 4) Antoine-François Prévost, *Histoire du chevalier Des Grieux et de Manon Lescaut*
- 5) Voltaire, *Candide, Lettres philosophiques* (wybór), *Traité sur la tolérance* (wybór)
- 6) Denis Diderot, *Entretiens sur le Fils naturel* (fragmenty), *De la poésie dramatique* (fragmenty)
[tekst polski: DIDEROT Denis, *Pisma estetycznoteatralne*, wstęp i opracowanie Marek DĘBOWSKI, słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2008.]
- 7) Beaumarchais, *Le Barbier de Séville, Le Mariage de Figaro*
- 8) Bernardin de Saint-Pierre, *Paul et Virginie*
- 9) Jean-Jacques Rousseau, *La Nouvelle Héloïse* (wybór)
- 10) Denis Diderot, *Jacques le Fataliste*
- 11) Pierre Choderlos de Laclos, *Les liaisons dangereuses*

Obowiązujące fragmenty utworów, jeśli nie podano powyżej, zostaną wskazane na wykładzie.

Opracowania

BLANC André, *Le théâtre français du XVIIIe siècle*, ellipses, Paris 1998.

CHARPENTIER M., CHARPENTIER J., *Littérature. Textes et documents – XVIIIe siècle*, coll. Henri Mitterrand, Nathan, 1987 (PODRECZNIK)

CIĘŃSKI Marcin, Wstęp w: DIDEROT Denis Diderot, *Kubuś Fatalista i jego pan*, przeł. Tadeusz Żeleński (Boy), weryfikacja przekładu i komentarz: Elżbieta Skibińska-Cieńska i Marcin Cieński, BN, Ossolineum, Wrocław 1997.

HAZARD Paul, *Myśl europejska w XVIII wieku od Monteskiusza do Lessinga*, przeł. Halina Suwała, PIW, Warszawa 1972.

KANT Emmanuel, *Qu'est-ce que les Lumières ?*

http://fr.wikisource.org/wiki/Qu%27est-ce_que_les_Lumi%C3%A8res_%3F

(*Co to jest Oświecenie?* (przeł. polski m. in. A. Landmana w: Zbigniew Kuderowicz, *Kant*, Wiedza Powszechna, Warszawa 2000.).

Lettres Européennes. Histoire de la littérature européenne, 2e éd. , wyd. De Boeck Université, Bruxelles, 2007.

Literatura Europy. Historia literatury europejskiej, pod red. Annick Benoit-Dusausoy i Guy Fontaine'a słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2009.

rozd. 7 („Pierwsza połowa XVIII wieku. Oświecenie”) i 8 („Druga połowa XVIII wieku”)

TATIN-GOURIER Jean-Jacques , *Lire les Lumières*, Dunod, Paris 1996.

TODOROV Tzvetan, *L'esprit des Lumières*, Robert Laffont, Paris 2006.

<http://expositions.bnf.fr/lumieres/infos/01.htm>

Tam zob. *fiches pédagogiques téléchargeables au format PDF* :

« Lumières ! Un héritage pour demain » i « Émilie Du Châtelet, la femme des Lumières »

(<http://expositions.bnf.fr/lumieres/pedago/00.htm>)

Warunki zaliczenia:

- pozytywna ocena z egzaminu

Forma egzaminu w terminie podstawowym: sprawdzian pisemny (w innych terminach: sprawdzian ustny lub pisemny zależnie od liczby zdających)

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uczęszczanie na wykłady (alternatywą jest wykazanie się samodzielnie zdobytą wiedzą w czasie konsultacji wg harmonogramu ustalonego z wykładowcą) oraz zaliczenie ćwiczeń „Literatura francuska – przedmiot z listy do wyboru” w programie bieżącego semestru.